

VİYOLA EĞİTİMİNDE TEMPOYU ARTIRMAYA YÖNELİK KULLANILABİLECEK TAKTİKLER

TACTICS THAT CAN BE USED TO INCREASE THE TEMPO IN VIOLA EDUCATION

Çağlar BAYKAL¹

Başvuru Tarihi: 18.04.2022 Yayına Kabul Tarihi: 18.08.2022 DOI: 10.21764/maeuefd.1105149
(Araştırma Makalesi)

Özet: Bu çalışmada, etüt ve eserleri pratik yaparken tempoyu artırmaya yönelik kullanılabilir görsel-ışitsel medyada bulunan taktiklerin incelenerek viyola eğitimine uyarlanması amaç edinilmiştir. Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmadaki veriler, amaca uygun olarak amaçlı örneklem doğrultusunda ilgili görsel-ışitsel medya içeriklerinden toplanmıştır. Amaçlı örneklem doğrultusundaki doküman aramalarında çalışmanın güvenilirliğini, doğruluğunu ve temsil edilebilirliğini artırmak için senfoni orkestralarında çalan ve solistlik yapan sanatçıların ve eğitimcilerin görsel-ışitsel belgeleri seçilmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda gruplama, blok, noktalı - farklı ritim, patlama, sol eli önce çalma ve izleyen notaları bağlama taktiklerine ulaşılmıştır. Bu taktiklere yönelik viyola eğitiminde kullanılmak üzere uyarlama örnekleri sunulmuştur. Bu taktiklerin etkililiğine yönelik bilimsel çalışmalar yapılması, viyola dersi öğretmenlerini yetiştirme politikalarına ve programlarına yönelik çalışmalarda kullanılması, güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi viyola dersi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim programı düzenlemelerinde ve mesleki gelişim planlamalarında kullanılması, öz düzenleme süreçlerine dâhil edilmesi önerilmiştir.

Anahtar Sözcükler: *Viyola, çalgı eğitimi, viyola teknikleri, viyola taktikleri*

Abstract: In this research, it is aimed to examine the tactics in the audio-visual media that can be used to increase the tempo while practicing etudes and works and to adapt them to viola education. In this study, the document analysis method, which is one of the qualitative research methods, was used. The data in the research were collected from the related audio-visual media contents in accordance with the purposeful sampling. In order to increase the reliability, accuracy and representativeness of the work in the document searches according to the purposeful sampling, the audio-visual documents of the artists and educators playing in the symphony orchestras and soloists were tried to be selected. As a result of the research, the tactics of grouping, block, dotted - different rhythm, burst, playing the left hand first and slurring the following notes were reached. Adaptation examples of these tactics are presented. It has been suggested to conduct scientific studies on the effectiveness of these tactics, to use them in studies on viola teacher training policies and programs, and to use them in-service training programs and professional development planning for fine arts high school viola teachers and that they should be included in self-regulation processes.

Keywords: *Viola, instrument training, viola techniques, viola tips*

¹ Öğr. Gör. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, caglarbaykal@sdu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4202-6228.

Giriş

Enstrüman çalmayı öğrenme süreci, genellikle bireysel çalışma ve müzik öğretmeni ile bire bir derslerin kombinasyonu içerisinde çerçevesizdir (Creech & Gaunt, 2018, aktaran Schiavio, Küssner & Williamon, 2020;1). Bu süreç içerisinde çalgı eğitimi veren öğretmenler, pedagojik uzmanlıkları dâhilinde beceri ve içeriğin ardışık, gelişimsel olarak uygun sunumunun bilgisini ve kullanımını gösterir (The National Board for Professional Teaching Standards [NBPTS], 2016;31). Çalgı eğitiminde öğrencilere kazandırmayı hedeflediği becerilere bağlı olarak farklı öğrenme-öğretme stratejileri, yöntem ve teknikleri dengeli ve amacına uygun bir şekilde birlikte kullanılabilir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2016a;6). Çalgı öğrenimini kolaylaştıran ve öğrencinin ilgisini çeken çeşitli teknikleri, taktikleri ve materyalleri paylaşabilir. Doğru ve etkili bireysel çalışma yöntemlerini öğrencinin yetenek düzeyine göre sunarak öğrencinin kendine özgü öğrenme yoluna ve üslubuna uygun öğrenme ortamı hazırlamasını sağlayabilir. Aynı zamanda “çalgı öğrenme süreci, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerinde üstbilişsel, güdüsel ve davranışsal olarak aktif katılımcılar olduklarında ortaya çıkan büyük bir öz-düzenleme gerektirir” (Zimmerman, 1986, aktaran McPherson & Zimmerman, 2002;327). Öz düzenlemeli öğrenmenin çalgı performansı üzerinde olumlu etkileri olduğu da pek çok araştırmada gösterilmiştir (Ergin, 2015;114; Ersozlu, Nietfeld & Huseynova, 2017;123; Özmenteş, 2008;173; Turhal, 2017;87).

Öz-düzenleme, “kişisel hedeflere ulaşmak için kişinin kendi ürettiği düşünce, duygu ve davranışları ifade eder ve hem proaktif hem de reaktif olarak uyarlanan üçlü döngüsel süreci (Ön düşünme evresi – Performans evresi – Öz yansıtma evresi) içerir” (Zimmerman, 2002;65).

- Ön düşünme evresi süreçlerinin iki ana sınıfı vardır: görev analizi ve öz motivasyon. Görev analizi, hedef belirleme ve stratejik planlamayı içerir. Görev analizi üst başlığında birleşen hedef belirleme ve stratejik planlama birbirini tamamlayıcı süreçlerdir; planlama başarılı olmak için iyi düşünülmüş hedefler ve stratejiler oluşturmalarına yardım eder (Schunk, 2001, aktaran Tuzcu, 2016;22). Öz düzenlemede hedef belirlemenin özü daha zor bir repertuarda ustalaşmak için enstrümanda yeni bir teknik öğrenmek için zaman harcamak (örneğin, flüt veya trompet üzerinde üçlü dil) gibi daha büyük hedefleri yönetilebilir hedeflere bölebilmektir üstelik bu durum sonrasında performans fırsatlarını genişletebilir (McPherson & Zimmerman, 2002;341). Bir heceleme testi için bir kelime listesini ezberlemek gibi kendileri için belirli yakın hedefler belirleyen öğrenciler ve kelimeleri hecelere ayırmak gibi heceleme stratejilerini

kullanmayı planlayan öğrenciler tarafından akademik başarının arttığına dair önemli kanıtlar vardır (Zimmerman, 2002;68). Öz motivasyon, öğrencilerin kişisel öğrenme yeteneğine sahip olma konusundaki öz yeterlik inançları ve öğrenmenin kişisel sonuçlarıyla ilgili sonuç beklentileri gibi öğrenmeye ilişkin inançlarından kaynaklanmaktadır (Bandura, 1997, aktaran Zimmerman, 2002;68). İçsel ilgi, öğrencilerin görev becerisine kendi yararları için değer vermesini ifade eder ve öğrenme hedef yönelimi, öğrenme sürecini kendi yararları için değerlendirmeyi ifade eder (Zimmerman, 2002;68).

- Performans evresi süreçleri iki ana sınıfa ayrılır: öz denetim ve öz gözlem. Öz denetim, önceden düşünme aşamasında seçilen belirli yöntemlerin veya stratejilerin konuşlandırılmasını ifade eder. Öz denetim yöntemleri arasında imgeleme, öz eğitim, konsantre olma ve görev stratejilerinin kullanımı yer almaktadır. Örneğin, İspanyolca “ekmek” anlamına gelen pan kelimesini öğrenirken, İngilizce konuşan bir kız ekmek tavaşı görüntüsü oluşturabilir veya “ekmek tavaşı/bread pan” ifadesini kullanarak kendi kendine talimat verebilir. Ayrıca dikkatini daha iyi kontrol edebilmek için çalışma yerini dikkat dağıtıcı seslerden uzak tutabilir. Bir görev stratejisi için, İspanyolca pan kelimesini yiyeceklerle ilgili kelimelerle gruplandırabilir. Öz gözlem, kişisel olayları kaydetme veya bu olayların nedenini bulmak için kendi kendine deney yapma anlamına gelir (Zimmerman, 2002;68).
- Öz yansıtma evresi süreçlerinin iki ana sınıfı vardır: öz yargılama ve öz tepki. Öz yargılamanın bir biçimi olan öz değerlendirme, kişinin önceki performansı, başka bir kişinin performansı veya mutlak bir performans standardı gibi bazı standartlarla öz gözlem performanslarının karşılaştırılmasına atıfta bulunur. Öz yargılamanın başka bir biçimi, bir matematik testindeki puan gibi, kişinin hatalarının veya başarılarının nedeni hakkındaki inançlara atıfta bulunan nedensel yüklemeyi içerir. Öz tepkinin bir biçimi, öz tatmin duygusunu ve kişinin performansına ilişkin olumlu duygulanımları içerir. Öz tepkiler aynı zamanda uyarlanabilir/savunma tepkileri şeklini de alır. Savunmacı tepkiler, bir dersi bırakmak veya bir sınava katılmamak gibi öğrenme ve uygulama fırsatlarından çekilerek veya kaçınarak kişinin öz imajını koruma çabalarını ifade eder. Buna karşılık, uyarlanabilir tepkiler, etkisiz bir öğrenme stratejisini bırakmak veya değiştirmek gibi kişinin öğrenme yönteminin etkinliğini artırmak için tasarlanmış ayarlamaları ifade eder (Zimmerman, 2002;68).

Schunk ve Zimmerman (2007;12) çalışmasında öz düzenleme gelişiminin sosyal bilişsel bir modelini formüle etmiştir. Bu model, öz düzenlemenin sosyal kökenleri olduğunu ve hiyerarşik bir öğrenme modeli olarak dört farklı düzeyde ortaya çıktığını varsaymaktadır: gözlem, öykünme, öz denetim ve öz düzenleme. “Müzik için, dört seviyeli model, yeni becerilerin (trompette üç dil tekniği gibi) başlangıçta bir modeli gözlemleyerek (dinleme dâhil) bilişsel olarak kazanılması gerektiğini öne sürer. Beceri ayırt edildiğinde, özellikle sosyal geri bildirim ve öğretmenlerin desteği ile öykünme çabaları sayesinde motor beceri olarak daha kolay kazanılabilir. Modelleme ve kişisel geri bildirim, icracının çalışma çabalarını kontrol etmeyi öğrenmesini sağlar. Üçüncü seviye, ilgili bir alıştırma kitabından üç dilli örnekler üzerinde çalışmak gibi, tek başına fakat yapılandırılmış bağlamlarda beceriyi uygulamak için öz denetim çabalarını içerir. Beceri otomatik hale geldiğinde, öğrenci değişen bağlamlara göre (örneğin, “Sousa Marşı” ve “Trompetçinin Ninnisi”) onu çeşitlendirerek (örneğin, hız ve dinamikler için) pratik yapabilir. Bu noktada, öğrenci değişen kişisel ve çevresel koşullar karşısında becerinin uyarlanabilir kullanımını gösterir” (McPherson & Zimmerman 2002;343).

Zimmerman (1998;76) çalışmasında, yazarlar, sporcular, müzisyenler ve öğrenciler için öz düzenleme süreci için basamaklar hazırlamıştır. Müzisyenler için örnek öz düzenleme süreci şu şekildedir:

- Hedef belirleme – Günlük çalışma hedefleri belirleme
- Görev stratejileri – Eseri yumuşak ve yavaş çalma
- İmgeleme – Seyircilerin olduğunu hayal etme
- Öz eğitim - Kendini sözlü olarak övme veya teşvik etme
- Zaman yönetimi - Aşırılıklardan kaçınmak için günlük çalışmayı planlama
- Öz izleme - Günlük performans kayıtlarını tutma, örneğin stres seviyeleri
- Öz değerlendirme - Kendi kayıtlarını dinleme, gerçekçi standartlar belirleme
- Öz sonuç - Pasaj kusursuz bir şekilde çalınana kadar çalışmayı bitirmeyi reddetme
- Çevresel yapılanma – Metronom gibi belirli araçlarla ya da eşlikle performans gösterme
- Yardım arayışı - Teknikler kaydıında öğretmenlerden yardım isteme.

McPherson ve Zimmerman (2002;344) çalışmasında, öğrencilerin öz düzenleme süreçlerine odaklanmaları için eğitmenin sistematik çabalara yol açabileceğini belirtmektedir. Örnek olarak da başlangıç seviyesi bakır üfleme öğrencilerine notalara basmak gibi sonuç odaklı

yöntemlerden ziyade enstrümanı doğru tutma, diyaframdan nefes alma ve sürekli hava sütunları oluşturma gibi ses arttırıcı tekniklere odaklanmalarının öğretilbileceği verilmiştir. Müzik öğretmenlerinin, öğrencilerin sadece çalma becerisindeki gelişmeleri değil, aynı zamanda döngüsel öz-düzenleme süreçlerinin edinimlerini de araştırarak öğrencilerin kendi başlarına etkili bir şekilde pratik yapıp yapamayacakları ve müzikal gelişimlerine devam etmek için kendilerini motive edip edemeyecekleri konusunda çok daha iyi bir anlayışa sahip olacaklarını belirtmiştir.

Viyola öğrenme-öğretme sürecine bakıldığında öğrenciye kazandırılması hedeflenen becerilerden biri de öğrencinin etüt ve eserleri temposuna veya hızına uygun çalabilmesidir (örn. MEB, 2016b). Öğrencinin bu beceriyi edinebilmesi viyola öğretmeni ile birlikte yapılacak çalışmaların yanı sıra öz düzenlemeyi gerektirir. Bu bağlamda, keman ve viyola repertuarındaki etüt ve eserleri pratik yaparken tempoyu artırmaya yönelik kullanılacak görsel-işitsel medyada sunulan taktiklerin incelenerek viyola eğitimine uyarlanması amaç edinilmiştir.

Keman ve viyolaya ilişkin literatür incelemesi yapıldığında etüt ve eserlere yönelik çalışma önerileri ve çalışma stratejilerinin incelenmesi gibi araştırmalar bulunmaktadır (Altınel, 2020; Ergün, 2019; Gökçen, 2021; Kömürcü, 2009; Ünalı, 2020; vd.). Fakat viyolada tempoyu artırmaya yönelik taktiklere özgü çalışmanın eksikliği söz konusudur. Bu çalışmanın viyola eğitimi alanına, ilgili beceriye özgü gerçekleştirilecek viyola öğretmenlerinin öğrenme-öğretme stratejisi planlamasına ve öğrencilerin öz düzenleme sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırma, amaçlı örneklem doğrultusunda keman ve viyola repertuarındaki etüt ve eserleri pratik yaparken tempoyu artırmaya yönelik kullanılacak YouTube video referanslarında sunulan taktiklerle sınırlandırılmıştır.

Araştırmada, “*strateji*, belirli bir amaca ulaşmak için tasarlanmış bir plan”, “*yöntem*, bir şeyi yapmanın belirli bir yolu”, “*taktik*, bir şeyi başarmak için kullanılan belirli bir yöntem”, “*teknik*, birinin pratik bir şeyler yapabilme becerisi” (Oxford Advanced Learner’s Dictionary, 2022) olarak tanımlanmaktadır.

Yöntem

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, basılı ve elektronik belgeleri incelemek veya değerlendirmek için kullanılan sistematik bir yöntemdir (Bowen, 2009;1). Nitel araştırmadaki diğer analitik

yöntemler gibi, doküman analizi de anlamı ortaya çıkarmak, anlayış kazanmak ve ampirik bilgiyi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirir (Corbin & Strauss, 2008, aktaran Bowen, 2009;1). Doküman incelemesi, gözden geçirme (yüzeysel inceleme), okuma (ayrıntılı inceleme) ve yorumlamayı içerir (Bowen, 2009;7).

Araştırmadaki veriler, amaca uygun olarak amaçlı örneklem doğrultusunda ilgili görsel-ışitsel medyadaki (YouTube video referanslarındaki) içeriklerden toplanmıştır. Literatürde keman ve viyola öğrenme-öğretme sürecinde benzer stratejiler, yöntemler, teknikler, taktikler ve ipuçları izlenmektedir. Buradan hareketle, “keman ve viyola çalışma yöntemleri”, “keman ve viyola pratiği için ipuçları ve taktikler”, “keman ve viyolada daha hızlı çalmayı öğrenme”, “keman ve viyolayı daha hızlı çalmak için taktikler”, “violin tips”, “how to play faster on the violin”, “learning to play faster on the violin”, “violin practice tips to play faster”, “how to play fast” gibi anahtar kelime grupları ve varyasyonlarıyla YouTube üzerinden ilgili aramalar yapılmıştır. Büyük çoğunlukla kemanla ilgili içeriklerle karşılaşmıştır.

Amaçlı örneklem doğrultusundaki doküman aramalarında çalışmanın güvenilirliğini, doğruluğunu ve temsil edilebilirliğini artırmak için senfoni orkestralarında solistlik yapan uluslararası sanatçıların ve eğitimcilerin (Maxim Vengerov & Filip Pogády) veya özgeçmişini araştırılarak (senfoni orkestrasında çalma koşulu ile) dâhil edilen sanatçıların ve eğitimcilerin (Nathan Cole, Beth Blackerby & Julia Bushkova) görsel-ışitsel belgeleri (YouTube videoları) seçilmeye çalışılmıştır. Bunun dışındaki icracıların ve eğitimcilerin (Heather Kaye, Drew Alexander Forde & Eddy Chen) görsel-ışitsel çalışmaları da irdelenmiştir.

Verilerin analizinde ilk olarak görsel-ışitsel verilerdeki konuşmalar yazılı dokümanlara dönüştürülmüştür. Dokümanlar analiz edilirken tempoyu artırmaya yönelik taktikler icracılar ve eğitimciler tarafından isimlendirilen şekliyle eğer isimlendirilmemiş ise telaffuz edilen şekliyle isimlendirilerek (sol eli önce çalma taktiği ve izleyen notaları bağlama taktiği) kategoriler halinde sunulup icracıların ve eğitimcilerin anlatımlarına sadık kalınarak aktarılmış ve viyola eğitimine uyarlanmıştır. Sıralama da kullanım sıklığı, kolaydan zora gibi bir düzen gözetilmemiştir. Taktiklerin viyola eğitimine uyarlanmasına ilişkin çalışmalar da ilgili taktiğin altında sunulmuştur. Taktikler viyola eğitimine uyarlanırken 3 oktav do majör gam ve R. Kreutzer - 42 Studies No.1’in 1. ve 2. ölçülerindeki pasaj seçilmiştir. Bulgularda nota görselleri de kullanılmıştır. İrcacılar ve eğitimciler görsel-ışitsel medyalarında kullanmasa da anlatımı daha iyi sunabilmek adına araştırmacı tarafından görseller de eklenmiştir.

Bulgular

Gruplama Taktiği

Nathan Cole (2016) görsel-işitsel içeriğinde çalgı performansına yönelik aynı anda hem hızı hem de doğruluğu geliştirme hakkında notaları gruplamaya yönelik şunları belirtmektedir:

“...Doğruluk için gittiğinizde ve sadece buna odaklandığınızda, genellikle hızınızı, gücünüzü, kuvvetinizi ne olursa olsun elde edemezsiniz ve aynı şey enstrümanlar özellikle de keman için geçerli olabilir. ...Öğretmeniniz size doğru notaları çalmanız ve aynı zamanda doğru entonasyonda çalmanız gerektiğini söyler. Örneğin Tchaikovsky konçertosundan hepimizin yavaş yavaş çalıştığı gerçekten hızlı gam ve bağlı pasajlardan birini alalım...”

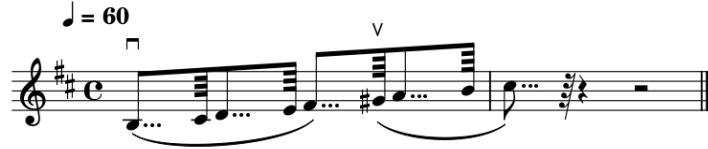
Şekil 1: P. I. Tchaikovsky Keman Konçertosu Op.35 1. Bölüm 96. Ölçü

Nathan Cole (2016) görsel-işitsel içeriğinde Şekil 1 sonrasında şunları belirtmektedir:

“... Organize şekilde çalışmanız gerektiğinde her türlü tekniği kullanarak pozisyon değişikliklerine sese odaklanarak yavaş bir şekilde pratik yaparsınız. ...Metronomla yavaş başlayarak tempoyu biraz daha biraz daha artırırsınız ve her zaman bulduğum şey, belirli bir noktada istediğim tempoya yaklaşık %75-80, hatta belki de %90'lık bir yol aldığımıdır. Daha fazla hız elde edemezsiniz ve bence bunun nedeni, onu çok sık yavaş uyguladığınızda yavaş alışkanlıklar ediniyor olmanız. Parmakların kullanıldığı fiziksel davranıştan bu parmakları yönlendiren zihinsel süreçlere kadar her şey takılmış durumda olur. Bu rutinden çıkmak çok zor olabilir, bu nedenle ihtiyacınız olan şey ancak yavaş bir tempoda hızlı pratik yapmanıza izin veren hibrit (karma) bir yaklaşımdır. Bunu nasıl yaparsınız, benim favori yöntemim notaları gruplandırmak. Notaları grup halinde çalarken mümkün olan en hızlı şekilde çalarsınız. Hatta düşündüğünüzden, yapabildiğinizden daha hızlı çalmak için kendinizi kandırabilirsiniz, aynı zamanda gruplar arasında zaman ayırabilirsiniz...”

Nathan Cole (2016) notaları gruplandırmanın uygulamasına yönelik ise şunları belirtmektedir:

“En basit gruplarla başlayacaksam, bunlar ikişer ikişer gruplar olacak ve bu arada ne tür bir pratik yapıyorsam yapayım en iyi sesimi (sound) istiyorum. İnsanların pratik yaparken pratik sesi (sound) kullandığını çok sık görüyorum, bu bir hata. En iyi sesinizi (sound) kullanın. ... Eğer si notasından başlayacaksam notaları ikişer ikişer gruplandırıyorum...”.

Şekil 2: İkişer Gruplama Örneği (Cole, 2016).

Nathan Cole (2016) görsel-işitsel içeriğinde Şekil 2 üzerinden şunları belirtmektedir:

“... Notaları ikişer ikişer gruplandırıyorum ve bunun kulağa birçok kez noktalı ritimlere çok benzediğini fark edebilirsiniz. ... Bunların hepsi gruplar arasında duraklayan iki notadan oluşan bir gruptur. ...İki nota grubunu olabildiğince hızlı çalışıyorum, gruplar arasında zaman ayırıyorum, bu yüzden daha hızlı pratik yapıyorum. Ama beynimin iyileşme şansı var. Grupları çalarken bu önemlidir, iki parmak bir grup veya bir birim olarak iki notadır, bu durumda gerçekten düşünmek önemlidir. ... Çünkü sadece noktalı ritimler çalışırsanız veya birkaç hızlı nota çalmaya çalışırsanız tekrar takılıp kalacaksınız. İkinci parmak üçüncü parmak düşünmek yerine (2-3-2-3) onları gerçekten bir birim olarak düşünüyorum. Yani iki parmak neredeyse aynı anda tuşeye incek. ... İki hareket değil, bir hareket. Çaldığımda neredeyse ikinci parmağı duymayacağım. ... Gruplarımdan birinde pozisyon değişikliği vardı ama bu önemli değil, yine tek bir birim olarak düşünüyorum. ... Aslında beklerken bir sonraki grubu düşünmem gerekiyor. Üçer üçer gruplamaya geçelim...”.

Şekil 3: Üçer Gruplama Örneği (Cole, 2016).

Nathan Cole (2016) görsel-işitsel içeriğinde Şekil 3 üzerinden şunları belirtmektedir:

“Bir uzun nota, iki hızlı notam var, bu yüzden ikinci parmağımı tutarken 3-0-1, 3-0-1 parmak numaralarını düşünüyorum, bu gerçekten hızlı bir birim, parmaklar çok hızlı ve hafifçe aşağı iniyor ve bu şekilde grupları olabildiğince hızlı çalabiliyorum. Bir dahaki sefere üçlü gruplarla kalacağım, üçüncü parmaktan başlayacağım nota uzun notam olacak...”.

Şekil 4: Üçer Graplama Örneği (Cole, 2016).

Nathan Cole (2016) görsel-işitsel içeriğinde Şekil 4 üzerinden ve sonrasında şunları belirtmektedir:

“Bu hızlı notaları zar zor duyabiliyorum, ... İkili üçlü dörtlü grupları çaldığınızda belki de bu pasajın uçtuğunu göreceksiniz ve yay değişikliklerini veya enstrümanınız her neyse, içeren bir şeyiniz olduğunda gerçekten çok akıcı ve kolay olacak. ... Yay değişikliklerini gruplara dâhil etmeniz gerekiyor. ... Gerçek pasajda kullanacağım aynı yay stilini sürdüreceğim. ... Hatta bazı dinamikleri oraya koyarım çünkü eğer onları nihai üründe istiyorsam, bunun gibi bir hibrit (karma) yöntem kullanırken bile onları pratik yapmalıyım. ... Kemanda bazı notalar parmaklar aşağı indirilerek, bazıları parmaklar yukarı kaldırılarak oluşturulur. ... Kemanda hız her ikisinden de kaynaklanır. ... Parmakları büyük bir hız ve enerjiyle yukarı kaldırmak, bu gruplarla gerçekten güzel bir şekilde geliştirebileceğiniz bir şeydir. ... Ayrı yay pasajlarını pratik yapmak ve bu hızı elde etmek istediğinizde, basitçe bağlı olarak pratik yapabilirsiniz. ... Sonuç olarak, doğruluk için giderken hızınızdan ödün vermenize gerek yok. Bazen ihtiyacınız olan şey, grupları gerçekten hızlı çalmanıza izin veren ancak arada zaman ayırmanıza da izin veren bu hibrit (karma) yaklaşımdır...”.

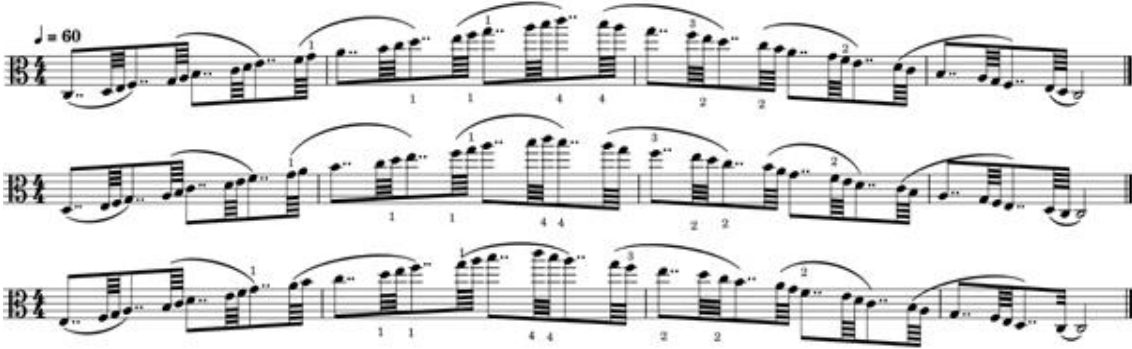
Gruplama taktiğinin viyola eğitimine uyarlanması. Bu bilgiler doğrultusunda gruplama taktiğinin viyola öğrenme-öğretme sürecine uyarlanması aşağıdaki şekillerde olabilir.

Şekil 5’de görüldüğü üzere 3 oktav do majör gamı ikişer ikişer gruplandırarsak:

Şekil 5: Do Majör Gam İkişer Gruplama Örneği

Şekil 6'da görüldüğü üzere 3 oktav do majör gamı üçer üçer gruplandırırız:

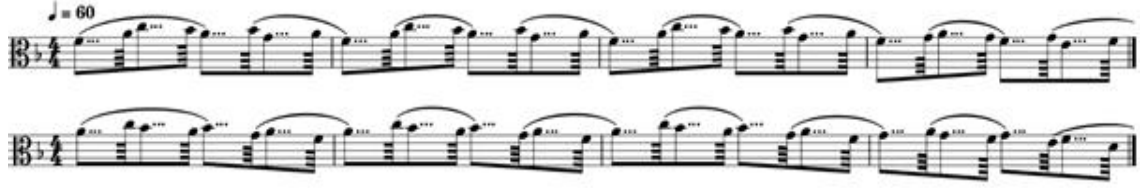
Şekil 6: Do Majör Gam Üçer Gruplama Örneği

Şekil 7'de görüldüğü üzere 3 oktav do majör gamı dörder dörder gruplandırırız:

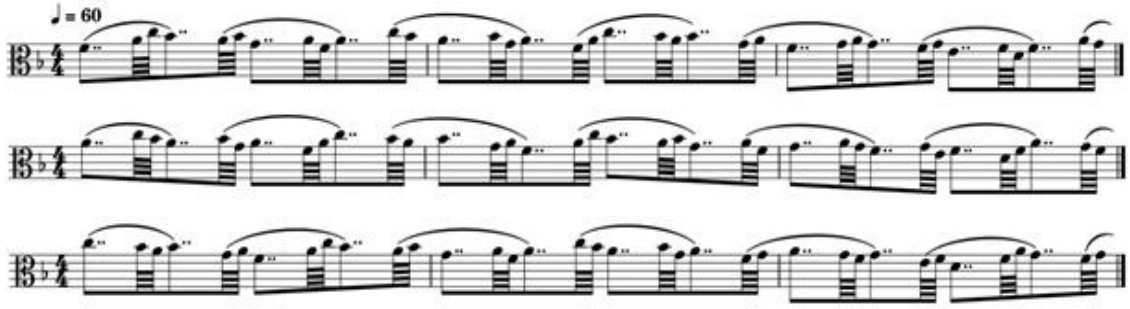
Şekil 7: Do Majör Gam Dörder Gruplama Örneği

Şekil 8'de görüldüğü üzere R. Kreutzer - 42 Studies No.1'in 1.-2. ölçülerindeki pasajı ikişer ikişer gruplandırırız:

Şekil 8: Kreutzer Etüt İkişer Gruplama Örneği

Şekil 9'da görüldüğü üzere R. Kreutzer - 42 Studies No.1'in 1.-2. ölçülerindeki pasajı üçer üçer gruplandırırız:

Şekil 9: Kreutzer Etüt Üçer Gruplama Örneği

Şekil 10'da görüldüğü üzere R. Kreutzer - 42 Studies No.1'in 1.-2. ölçülerindeki pasajı dörder dörder gruplandırırız:

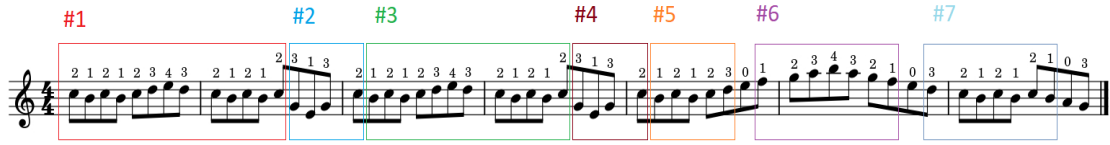
Şekil 10: Kreutzer Etüt Dörder Gruplama Örneği

Blok Taktiği

Violin Lab Channel (2018) görsel-işitsel içeriğinde Beth Blackerby parmakların hızlı hareket ettirilmesi gereken pasajlarda hızı artırmak için kullanabilecek pratik tekniği hakkında şunları belirtmektedir:

“...Bu teknik hızlı çalmayla ilgili iki sorunumuza değiniyor. Biri zihinsel süreç hızı, diğeri mekanik hız veya keman öğretmenlerinin “tesis” (facility: kolaylık, rahatlık, kıvraklık) olarak adlandırmaktan hoşlandığı şey. Müziğimizde parmaklarımızın gerçekten gerektiği kadar hızlı hareket edebildiği yerler var, ancak bazı nedenlerden dolayı bu biraz karmaşık olabilir ve bu yüzden yeterince hızlı düşünemeyiz ve bu bizi yavaşlatır. Bu, öğrencilerin çoğu zaman farkına varmadığı bir şeydir. Hızlı çalmalarını engelleyen parmakları değil beyinleri olduğunun farkında değiller. Bununla birlikte mekanik hızın sorun olduğu yerler de vardır. Tam olarak ne yapmamız gerektiğini biliyoruz, ancak yetersiz parmak hareketi nedeniyle gerçekten olması gerektiği kadar hızlı çalamıyoruz. İşte bu nasıl çalışıyor. Müziğinizde daha hızlı çalmanız gereken bir pasaj bulun ve ilk adım yay olmadan parmaklarınızı sırayla koymaya başlamaktır. Nota nota okumaya başlayın. Parmaklarınızı indirin ve orada tutun. ... İki örnek vereceğim. Biri Wohlfahrt Op. 45 no.1’den. ... Diğeri ise Vivaldi La minör konçertosunun birinci bölümündeki çetrefil küçük bir kısımdan...”.

Violin Lab Channel (2018) görsel-ışitsel içeriğinde Beth Blackerby taktiğin uygulanmasına yönelik Şekil 11’deki F. Wohlfahrt Op. 45 no.1 üzerinden şunları belirtmektedir:

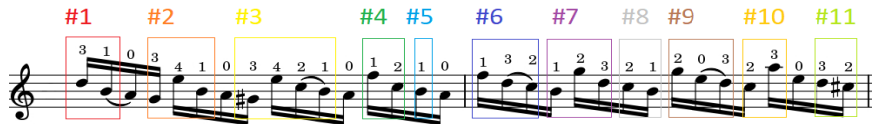

Şekil 11: F. Wohlfahrt Op. 45 No.1 1.-7. Ölçü (Violin Lab Channel, 2018).

“... Sadece parmaklarımı indirmeye başlayacağım. İlk nota do ve sonra si. Tamam, şimdi do notasına geçiyoruz. ... İkinci parmağım zaten basılı durumda bu yüzden hiçbir şey yapmama gerek yok. Sonra si, sonra do. Tamam, o notaları basılı tuttum. Sonraki parmak üçüncü parmak, re ve ardından dördüncü parmak. İlerlediğimde, tüm parmaklarımın bu perdeleri basılı bir şekilde tuttuğunu görüyorum, bu yüzden yapacağınız şey, zaten basılı olan bir parmağınızın yerleri değiştirmek zorunda kaldığı noktaya kadar okumaya devam etmek. Bu örnekte, buradaki ikinci ölçü, sol, üçüncü parmağım, re teline geçmek zorunda. Tamam, bu benim durma noktam. Şimdi bu parmaklarla basılı tuttuğum tüm bu notaların etrafına bir kutu koyacağım ve bu benim ilk bloğum olacak. Tamam, bu bölümlere blok diyorum ve bunu bir olarak numaralandıracağım. Pekâlâ, şimdi yeni bir blok başlatıyorum çünkü bir parmağın yer değiştirmesi gerekiyor. Şimdi buradaki üçüncü parmağım re telindeki sol, bir sonraki

parmak mi. Tamam, o basılı, sonra do var. Pekâlâ, bu bir sonraki bloğum çünkü bir sonraki nota birinci parmak si notası, bunun için birinci parmağımı kaldırmam ve onu la teline basmam gerekecek. Tamam, bu benim sınır çizgim. Şimdi bunun için katı kurallar yok. Tel geçişleri arasında sınırlar oluşturmak istiyorsanız, bu da sorun değil. ... Boş telleri atıyoruz, açıkçası, çünkü parmak kullanmıyoruz. ... Bir sonraki adım bloklara bakmak ve sizden olabildiğince hızlı bir şekilde bloktan bloğa gitmenizi ve tüm parmaklarınızı o bloktaki notaların üzerine koymanızı istiyorum. ... Bloktan bloğa gideceksiniz. Elinizden geldiğince hızlı bir şekilde tüm parmaklarınızı aynı anda basacaksınız ve bunun yapacağı şey işleminizi (hızınızı) artırmaktır. Artık nota nota düşünmüyorsunuz. Beyninizden parmaklarınıza kadar direktifleri topluyorsunuz. Tamam, bir sonraki adım tesise yardımcı olacak adımdır. Verimliliğe yardımcı olacak. Artık bloklarınız olduğuna göre, parmaklarınızı bloğunuzdaki notaların üzerine koyacaksınız ve parmak uçlarınızla hafifçe bastıracaksınız. Notaları sırasıyla küçük darbelerle bastıracaksınız, ... Ama aynı anda tüm parmakları blokta dinlendireceksiniz. ... Bunu daha hızlı ve daha hızlı elde etmeye çalışacağım. O küçük baskıları gerçekten çok çok hızlı yapmaya çalışacağım. Yani yaptığımız şey, bu kasları ve parmaklarımızın uçlarını çok hızlı bir şekilde elde etmek. Parmaklarımızın daha hızlı hareket etmesine yardımcı olacak şey bu. Başparmağa dikkat edin. Başparmağınızla bastırmamaya çalışın. ... Sonrasında çalmayı dene farkı hissedeceksin ama fark edeceksin ki yayın seni yavaşlatıyor olabilir, bu üzerinde çalışılacak başka bir şey...”.

Violin Lab Channel (2018) görsel-işitsel içeriğinde Beth Blackerby tekniğın uygulanmasına yönelik Şekil 12’deki A. Vivaldi La minör keman konçertosunun birinci bölümündeki bir pasaj üzerinden şunları belirtmektedir:

Şekil 12: A. Vivaldi Op.3 No.6 1. Bölüm 66.-67. Ölçü (Violin Lab Channel, 2018).

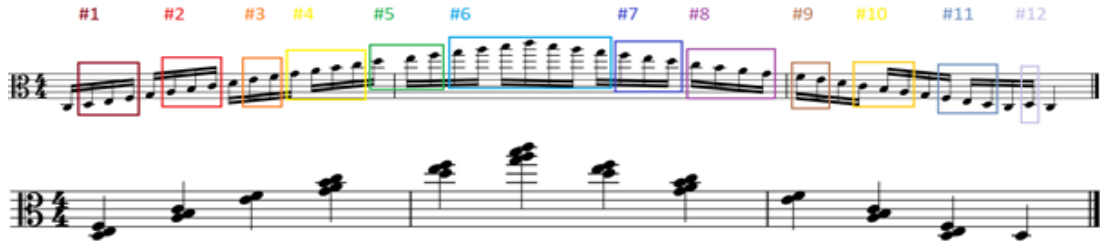
“... Burası hem mekanik olarak hem de okuma ve işleme açısından zor olan yerlerden biri. Bu yüzden bu iki ölçüyü alacağım. ... Buradaki ilk bloğum üçüncü parmak, birinci parmak ve sonra üçüncü parmağımı hareket ettirmem gerekiyor, bu yüzden ben bir sonraki bloğuma başlayacağım. ... Blok 1, blok 2, blok 3... Sonrasında küçük baskıları yaparız. ... Tekrarlar yapabilirsiniz, sadece bir bloğa konsantre olabilirsiniz ve bunu

tekrar tekrar yapabilirsiniz. ... Sonra onu çalarsın ve bu kadar hızlı çalabildiğimi bilmiyordum dersin, gerçekten ne yapabildiğine şaşıracaksın, sadece yapabileceğini bilmiyordun bu yüzden pratik teknikleri işe yarar, iyi pratik teknikleri mucizeler yaratır, pratik yapmayı bildiğinizde çok daha kısa sürede çok daha ileri gidersiniz...”.

Blok taktiğinin viyola eğitimine uyarlanması. Bu bilgiler doğrultusunda blok taktiğinin viyola öğrenme-öğretme sürecine uyarlanması aşağıdaki şekillerde olabilir.

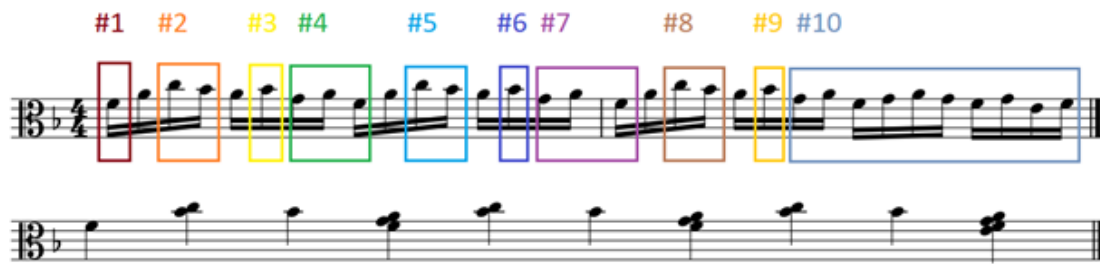
İlk olarak aynı parmağın tekrar geldiği ya da tel değişikliği olduğu yere kadar blok oluşturulur. Daha sonra yay kullanmadan akor şeklinde çalınır. Çalım sırasında parmaklar notadaki yazım sırasına göre tuşe üzerinden fazla kaldırılmadan pratik yapılır. Boş teller sürece dâhil edilmez.

Şekil 13’de görüldüğü üzere 3 oktav do majör gama blok taktiğini uyarlırsak:

Şekil 13: Do Majör Gam Blok Taktiği Örneği

Şekil 14’de görüldüğü üzere R. Kreutzer – 42 Studies No.1’in 1.-2. ölçülerindeki pasaja blok taktiğini uyarlırsak:

Şekil 14: Kreutzer Etüt Blok Taktiği Örneği

Noktalı ve Farklı Ritim Taktiği

ViolinClass (2019) görsel-işitsel içeriğinde Julia Bushkova başlangıç, orta veya ileri seviye fark etmeksizin temponun hızlandırılması veya diğer bir deyişle daha hızlı çalmanın nasıl öğrenileceği konusunda şunları belirtmektedir:

“... Sol eli hızlandırmanın ana prensibi, sağ eli resimden çıkarmaktır, tabi ki tam anlamıyla değil. ... Parmaklarınızın bağlı olmamasına dikkat edin, bu yeni başlayanlar ve orta seviye için çok önemli ama ileri seviye insanlar muhtemelen zaten sahipler, bu yüzden parmakların birbirine sıkıştırılmaması ve ellerde veya parmaklarda herhangi bir fiziksel gerginlik olmaması çok önemlidir. Çok gerginseniz ne kadar denerseniz deneyin daha hızlı çalamayacağımızı söylemeye gerek yok. Tek bir bağla çalmak ve bu tarzda yavaş yavaş hızlanmak, bunu yapmanın en iyi yoludur. Şimdi gerçekten zor bir geçişi hızlandırmak isteyebilecek daha gelişmiş icracılardan bahsedelim. Yapmak isteyebileceğiniz birkaç alıştırmaya veya birkaç yaklaşıma var. Pasajınızı çalmak için ünlü bir şey var, Re majör gam üzerinden göstereceğim ve bu noktalı ritim”.

Şekil 15: Re Majör Gam Noktalı Ritim Örneği (ViolinClass, 2019).

ViolinClass (2019) görsel-işitsel içeriğinde Julia Bushkova, Şekil 15 sonrasında şunları belirtmektedir:

“... Çok daha önemlisi onu tersine çevirmeniz ve yalnızca re uzun, mi kısa, fa# uzun vb. çalmanız değil aynı zamanda tersini de yapmanız gerekir. Yani küçük pasajınızın tüm notalarında telden ayrılma eylemini eğitiyorsunuz. Sonraki şey başka ritimler çalmak. Noktalı ritimler genellikle önce gelir ama sonra diğer ritimleri de yaparız. Örneğin sekizlik notalar pasajım olacak onları bu şekilde gruplayacağım”:

Şekil 16: Re Majör Gam Farklı Ritim Örneği (ViolinClass, 2019).

ViolinClass (2019) görsel-işitsel içeriğinde Julia Bushkova, Şekil 16 sonrasında şunları belirtmektedir:

“... Bunu yeterince yaptıktan sonra aslında onu ayrı yaylarla çalabilir ve sağ elinizle biraz koordinasyon geliştirebilirsiniz bu aynı zamanda sol ele de yardımcı olur. İkinci ritim hızlı notalarınızı grubun ortasına taşımaktır”.

Şekil 17: Re Majör Gam Farklı Ritim Örneği (ViolinClass, 2019).

ViolinClass (2019) görsel-işitsel içeriğinde Julia Bushkova, Şekil 17 sonrasında şunları belirtmektedir:

“... Bu değişiklikleri yaparken parmaklarınızın açık olduğundan (tane tane olduğundan) emin olun. ... Sıradaki ritim”:

Şekil 18: Re Majör Gam Farklı Ritim Örneği (ViolinClass, 2019).

ViolinClass (2019) görsel-işitsel içeriğinde Julia Bushkova, Şekil 18 sonrasında şunları belirtmektedir:

“... Son ritim bir numara fakat pasajınızın ikinci notasıyla başlayın bu durumda re ile değil mi ile”:

Şekil 19: Re Majör Gam Farklı Ritim Örneği (ViolinClass, 2019).

ViolinClass (2019) görsel-işitsel içeriğinde Julia Bushkova, Şekil 19 üzerinden ve sonrasında şunları belirtmektedir:

“Gördüğünüz gibi bu kısa notaların son bağlantısı olacak, onlar kademeli olarak ilerledi ve böylece her şeyi kapladın”.

Noktalı ve farklı ritim taktiğinin viyola eğitimine uyarlanması. Bu bilgiler doğrultusunda noktalı ve farklı ritim taktiğinin viyola öğrenme-öğretme sürecine uyarlanması aşağıdaki şekillerde olabilir.

Şekil 20’de görüldüğü üzere do majör gama noktalı ve farklı ritim taktiğini uyarlarsak:

Şekil 20: Do Majör Gam Noktalı - Farklı Ritim Örneği

Şekil 21’de görüldüğü üzere R. Kreutzer – 42 Studies No.1’in ilk ölçüsündeki pasaja noktalı ve farklı ritim taktiğini uyarlırsak:

Şekil 21: Kreutzer Etüt Noktalı - Farklı Ritim Örneği

Patlama Taktiği

ViolinClass (2019) görsel-işitsel içeriğinde Julia Bushkova noktalı ve farklı ritim taktiğinden sonra patlama taktiği ile ilgili şunları belirtmektedir:

“Sonraki teknik patlamaları çalmaktır. Patlamalar, farklı insanlar tarafından farklı isimlerle adlandırılabilir. Ama patlama temelde birkaç parmağı gerçekten hızlı bir şekilde elde etmektir. Sadece gidip geri gelirsiniz, pasajınız geri gitmese bile yukarı ve geri gidersiniz. Bu döngü olarak adlandırdığım başka bir tekniktir. ... Patlamada iki parmakla başlayacağım sonra üç parmak yapacağım. Parmaklarım tele baskı yaparak kalmıyor ve hızlı çalmak istiyorsan diğer notaları çalarken bu şekilde kaldırın ya da en azından tele basmayın. ... Gevşek kalın...”

Şekil 22: Patlama Taktiği Örneği (ViolinClass, 2019).

ViolinClass (2019) görsel-ışitsel içeriğinde Julia Bushkova Şekil 22 sonrasında şunları belirtmektedir:

“...Fa diyeyden daha ileri referanslarla başlayarak kısaltabilirsiniz. Sadece parmaklarımızı değil, aynı zamanda tel geçişlerini de içerecektir. Bunlar daha hızlı çalmanızı sağlayacak en basit tekniklerdir ve elbette biraz önce bahsettiğim gibi aynı şeyleri ayrı yaylarla çalarak her zaman daha da zorlaştırabilirsiniz...”.

Patlama taktiğinin viyola eğitimine uyarlanması. Bu bilgiler doğrultusunda patlama taktiğinin viyola öğrenme-öğretme sürecine uyarlanması aşağıdaki şekillerde olabilir.

Şekil 23’de görüldüğü üzere do majör gama patlama taktiğini uyarlırsak:

Şekil 23: Do Majör Gam Patlama Taktiği Örneği

Sol Eli Önce Çalma Taktiği

Filip Pogády (2021) görsel-ışitsel içeriğinde artikülasyon (ardışık notaların üretiminde netlik) ya da daha hızlı çalma konusunda şunları belirtmektedir:

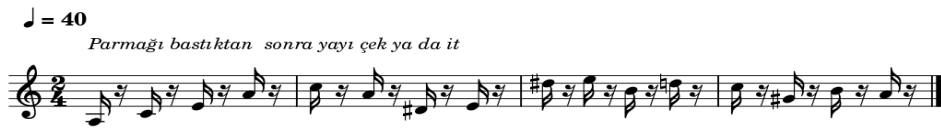
“... Artikülasyon gerçekte koordinasyondur, daha doğrusu sol ve sağ eliniz arasındaki zamanlamanın koordinasyonudur. ... Size sol sağ koordinasyonum üzerinde nasıl çalıştığımı göstermeme izin verin, bunu Nathan Milstein’ nın Paganiniana Varyasyonları’ndan birinde tartışacağız”.

Şekil 24: Nathan Milstein - Paganiniana Varyasyonları 2. Varyasyon 1.-4. Ölçü

Filip Pogády (2021) görsel-işitsel içeriğinde Şekil 24 sonrasında şunları belirtmektedir:

“... Bu kesinlikle şimdiye kadarki en sevdiğim egzersizlerden biri. ... Bu alıştırmamın çalışma şekli sol elin her zaman sağ elin biraz ilerisinde olduğundan emin olmak ve tabii ki bunu yavaş yavaş uyguluyoruz çünkü başka bir şekilde çalışmıyoruz...”.

Şekil 25: Sol Eli Önce Çalma Taktiği Örneği (Pogády, 2021).

Filip Pogády (2021) görsel-işitsel içeriğinde Şekil 25 ile ilgili şunları belirtmektedir:

“... Parmağımı koyuyorum ama çalmıyorum beynimin işleminden geçirmesine izin veriyorum ve sonra notayı çalıyorum ve notanın sesi kesilir kesilmez sol elim kilitlenir ve yüklenir ve işlemi tekrar ederim. Bu egzersizi her zaman hızlı yapmak cazip geliyor ama aslında benim deneyimime göre yavaş yavaş yapmak daha faydalı, notalar arasında gerçekten zaman ayırın ve olanları özümsemeye izin verin. Parçayı çalarken yay ve parmak hareketlerini aynı tutmak çok önemlidir. ... Herhangi bir pasajı bu şekilde çalarak çok daha rahat hissedeceksiniz ve gördüğünüz gibi yay geçişlerini de hazırlıyorum...”.

Sol eli önce çalma taktiğinin viyola eğitimine uyarlanması. Bu bilgiler doğrultusunda sol eli önce çalma taktiğinin viyola öğrenme-öğretme sürecine uyarlanması aşağıdaki şekillerde olabilir.

Şekil 26’da görüldüğü üzere do majör gama sol eli önce çalma taktiğini uyarlarsak:

Şekil 26: Do Majör Gam Sol Eli Önce Çalma Taktiği Örneği

Şekil 27’de görüldüğü üzere R. Kreutzer - 42 Studies No.1’in ilk ölçüsündeki pasaja sol eli önce çalma taktiğini uyarlarsak:

Şekil 27: Kreutzer Etüt Sol Eli Önce Çalma Taktiği Örneği

İzleyen Notaları Bağlama Taktiği

Filip Pogády (2021) görsel-işitsel içeriğinde sol eli önce çalma taktiğinden sonra izleyen notaları bağlamakla ilgili Şekil 28 üzerinden şunları belirtmektedir:

“...Bu alıştırmamanın bir başka harika varyasyonu izleyen notaları bağlamaktır...”.

Şekil 28: Paganiniana Varyasyonları İzleyen Notaları Bağlama Taktiği Örneği (Pogády, 2021).

Filip Pogády (2021) görsel-işitsel içeriğinde bunların dışında ayrıca artikülasyon ya da daha hızlı çalma konusunda şunları belirtmektedir:

“...Artikülasyonumu geliştirmek için yapmaktan hoşlandığım başka bir şey de her şeyi gerçekten yavaş bir şekilde köprüye yakın kısa yayla ve baskıyla uygulamaktır. ... Bana gerçekten yardımcı olan başka bir şey de parmaklarımı gerçekten yukarı kaldırmaktır. ... Boş tellerde tüm parmakların yukarıda olduğunu görüyorsunuz. Doğal olarak böyle çalmak entonasyonunuzu etkileyecektir, ancak entonasyonunuz üzerinde ayrı ayrı çalışabilirsiniz. Seni yavaşlatır, biraz daha zordur, daha fazla hazırlık gerektirir ama parçayı tam hızda çaldığında uçacaksın, evet bunlar artikülasyon hakkındaki düşüncelerimdir...”.

İzleyen notaları bağlama taktiğinin viyola eğitimine uyarlanması. Bu bilgiler doğrultusunda izleyen notaları bağlama taktiğinin viyola öğrenme-öğretme sürecine uyarlanması aşağıdaki şekillerde olabilir.

Şekil 29’da görüldüğü üzere do majör gama izleyen notaları bağlama taktiğini uyarlarsak:

Şekil 29: Do Majör Gam İzleyen Notaları Bağlama Taktiği Örneği

Şekil 30’da görüldüğü üzere R. Kreutzer - 42 Studies No.1’in ilk ölçüsündeki pasaja izleyen notaları bağlama taktiğini uyarlırsak:

Şekil 30: Kreutzer Etüt İzleyen Notaları Bağlama Taktiği Örneği

Tartışma

Bu taktiklerin pratikte faydalı olduğu belirtilmektedir. Fakat etkililiğine yönelik bilimsel bir çalışmaya araştırmacı tarafından ulaşılamamıştır. Bu taktiklere, esere yönelik ön çalışmalar (eser analizi, teknik analiz, yavaş tempoda metronomla çalışma vd.) yapıldıktan sonra başlanması gerektiği söylenebilir. Taktikler, başlangıç seviyesinin üzerindeki öğrencilere uygun görünmektedir.

Taktikleri inceleyecek olursak bazılarının birbirinin uyarlaması şeklinde olduğu söylenebilir. Gruplama taktiğinin, noktalı ritim taktiğine benzer olduğu düşünülebilir. Fakat Nathan Cole (2016) görsel-işitsel içeriğinde noktalı ritimlerin aslında iki notanın gruplandırılması olduğunu fakat sadece noktalı ritimler çalmanın veya birkaç hızlı nota çalmaya çalışmanın faydasız olduğunu grupları çalarken aralarda zaman ayırmanın pasajın zihinsel olarak işlenmesi için çok önemli olduğunu ifade etmektedir.

Noktalı ve farklı ritim taktiğinin, keman öğrenme-öğretme süreci içerisinde popüler bir taktik olduğu söylenebilir. Etüt ve eserlere yönelik çalışma önerileri araştırmalarında da sıklıkla rastlanmaktadır (Akkaya, 2012;20; Altınel, 2020;80; Kömürcü, 2009;49). Classic FM (2020) görsel-işitsel içeriğinde Maxim Vengerov belirli bir pasajın zihne süreci işlenmesi için olanak tanıyarak farklı ritimlerle çalışılabileceğini belirtmektedir. Heather Kaye (2016) görsel-işitsel içeriğinde hızlı pratik yapmaya yönelik temel fikir olarak metronomla gam çalışılabileceğini, farklı ritimlerin kullanılabileceğini belirtmektedir. Ayrıca, noktalı ve farklı ritim taktiğine pek çok keman ve viyola metodunda rastlanabilir. Örnek olarak R. Kreutzer’ in “42 Studies or

Caprices” eserinin farklı edisyonlarına bağlı olarak 1 numaralı çalışmasının açıklama bölümünde farklı yay stilleri ve ritim kalıpları yer almaktadır.

Hızlı pasajlar çalışılırken notaların akor şeklinde çalınması ile blok taktiği birbirine benzetilebilir (Akkaya, 2012;46; Ergün, 2019;31; Kömürcü, 2009;68). Ergün (2019;32) çalışmasında akorların açılımı ya da çevrimi şeklinde olan pasajların çift ses parmak basma organizasyon çalışmaları ile yapıldığında parmakların gereksiz kalkmayacağını ve böylece pasajları hızlı çalmanın kolaylaşacağını belirtmektedir. Violin Lab Channel (2018) görsel-ışitsel içeriğinde Beth Blackerby’ nin belirttiği gibi bir eseri veya pasajı hızlı çalabilmek sadece fiziksel değil aynı zamanda zihinsel de bir süreçtir.

Patlama taktiğinin parmakların hızını artırdığı söylenmektedir fakat çalgı eğitiminde genel olarak dikkat edilmesi gerektiği gibi bu taktikte de kasları aşırı sıkılamaya, mümkün olduğunca gevşek kalmaya özen gösterilmelidir. Patlama taktiğinin gam ve arpej tarzında olmayan pasajlar için karmaşık olduğu söylenebilir.

Sol eli önce çalma taktiğinin sağ ve sol el koordinasyonu için bir çalışma olduğu söylenebilir. Pasajın zihinsel olarak işlenmesine ve sol elin sağ elden biraz daha önce hareket ederek daha hızlı çalmaya imkân tanıdığı aynı zamanda tel geçişlerini de kolaylaştıracağı söylenebilir. Ergün (2019;45) çalışmasında tel ve pozisyon geçişi olan bir kapris için büyük ses atlayışlarında buna benzer bir taktiğin kullanımının yorumculara yardımcı olacağını belirtmektedir.

Filip Pogády (2021) görsel-ışitsel içeriğinde köprüye yakın kısa yayla ve baskıyla çalma ile ilgili olarak sizi yavaşlattığını ve bu yüzden tüm küçük süreçleri tam olarak deneyimlemek zorunda kaldığını ayrıca yayın temas noktasının ayarlanmasına yardımcı olduğunu belirtmektedir.

Bu taktiklere ek olarak ThatViolaKid (2020) görsel-ışitsel içeriğinde Drew Alexander Forde 25 dakikalık çalışmalarla çeyrek basınçla metronomla yavaş bir şekilde çalarak minimum enerjiyle maksimum etkiyi elde etmenin viyolada hızlı çalmaya yönelik etkili olabileceğini belirtmektedir. E Chen (2016) görsel-ışitsel içeriğinde de yavaş çalışmanın (metronomla), ritmik kalıpların, vurgu (aksan) çalışmalarının, döngülerin, notaları gruplamanın, farklı yay kalıplarının, notaları bağlı ve ayrı çalışmanın, parmakları tele yakın tutmanın ve blokların kemanda zor pasajlara yönelik etkili olabileceğini belirtmektedir.

Bu taktiklerin viyola öğrenme-öğretme sürecine uyarlanmasıdaki anlayışı kazanmak için iki örnek seçilmiştir. Biri do majör gam (gam tarzındaki pasajlar için), biri de onaltılık notalardan oluşan bir etüdün pasajı (atlamalı sesler, farklı tel değişikliklerinin kombinasyonu vd. tarzındaki pasajlar için). Bu uyarlamalar daha farklı ritmik kalıplarla, farklı yay teknikleriyle (legato, detache, spiccato, staccato vd.), farklı notalara aksan uygulayarak, farklı gruplandırılmalarla ve farklı seslerden başlayarak çeşitlendirilebilir.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, keman ve viyola repertuarındaki etüt ve eserleri pratik yaparken tempoyu artırmaya yönelik görsel-işitsel medyada bulunan taktikler incelenmiş ve viyola eğitimine uyarlanmasına yönelik çalışmalar yapılarak bir çerçeve oluşturulmaya çalışılmıştır.

Araştırma sonucunda gruplama, blok, noktalı - farklı ritim, patlama, sol eli önce çalma ve izleyen notaları bağlama taktiklerine ulaşılmıştır. Viyola eğitiminde kullanılmak üzere uyarlama örnekleri sunulmuştur. Bu taktiklerin dışında köprüye yakın kısa yayla ve baskıyla çalma, çeyrek basınçla çalma, farklı yay teknikleriyle çalma, farklı notalara vurgu yaparak çalma, parmakları tele yakın tutarak çalma ve aşırı kaldırarak çalma, sadece sağ eli çalma taktiklerine de ulaşılmıştır. Bu taktiklerin bazılarının birbirinin uyarlaması şeklinde olduğu ve farklı isimlerle de adlandırılabilirdiği gözlemlenmiştir.

Bu taktiklerin ilgili beceriye özgü öğretmenle birlikte yapılacak çalışmalarda ve öz düzenleme sürecinde kullanılarak öğrencilerin etüt ve eserleri hız veya tempo özelliklerine uygun çalabilme becerilerini kazanmasında ve dolaylı olarak sağ ve sol el tekniklerine yönelik karmaşık becerileri edinmesinde faydalı olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca bu taktiklerin sistematik çalışmalara ve farklı taktiklerin geliştirilmesine yol açabileceği de düşünülmektedir.

Bu taktiklerin etkililiğine yönelik bilimsel çalışmalar yapılması, viyola dersi öğretmenlerini yetiştirme politikalarına ve programlarına yönelik çalışmalarda kullanılması, güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi viyola dersi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim programı düzenlemelerinde ve mesleki gelişim planlamalarında kullanılması, öz düzenleme süreçlerine dâhil edilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

Altınel, F. N. (2020). *19. yüzyıl romantik viyola sonatları ekseninde yoruma yönelik müzikal ve teknik yaklaşımlar* [Yayınlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Akkaya, E. (2012). *Orkestral viyola repertuarı için çalışma kılavuzu* [Yayınlanmamış sanatta yeterlik tezi]. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bowen, G. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>
- Classic FM. (2020, 19 Mayıs). *Maxim Vengerov - top tips for practising violin* / Classic Fm [Video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=Y8vbHmWT1r4&ab_channel=ClassicFM
- E Chen. (2016, 7 Kasım). *9 ways to effectively practice tricky fast passages on violin* [Video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=s9Z36YJUSrQ&ab_channel=EChen
- Ergin, E. (2015). *Bilişüstü özdüzenleme basamaklarına göre yapılan gitar eğitiminin deşifre performansı farkındalık ve tutuma etkisi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Ergün, G. (2019). *Pierre Rode 24 kaprisin teknik ve müzikal yönden incelenmesi sonucunda edinilen çıktılar bağlamında çalışma önerileri* [Yayınlanmamış sanatta yeterlik tezi]. Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Eskişehir.
- Ersozlu, Z. N., Nietfeld, J. L. & Huseynova, L. (2017). Predicting preservice music teachers' performance success in instrumental courses using selfregulated study strategies and predictor variables. *Music Education Research*, 19(2), 123-132. <https://doi.org/10.1080/14613808.2015.1092508>
- Filip Pogády. (2021, 9 Mart). *How to play fast (articulation violin tutorial)* [Video]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=VkJTcVi-LmOo>
- Gökçen, G. (2021). *Yaylı çalgı icracılarının çalışma stratejilerinin incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Heather Kaye. (2016, 2 Kasım). *How to play faster (increase speed) on the violin* [Video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=l01Hv9FWKlo&ab_channel=HeatherKaye
- Kömürcü, A. (2009). *Pietro Rovelli'nin keman için 12 kaprisinin incelenmesi ve teknik çalışma önerileri* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- McPherson, G. E. ve Zimmerman, B. J. (2002). Self-regulation of musical learning: a social cognitive perspective. R. Colwell ve C. Richardson (Ed.), *The new handbook of research on music teaching and learning* (s. 327-347). Oxford University Press.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2016a). *Güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi keman dersi öğretim programı 9, 10, 11 ve 12. sınıflar*. <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=711>
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2016b). *Güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi viyola dersi öğretim programı 9, 10, 11 ve 12. sınıflar*. <https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201992692018324->

%C3%87ALGI%20E%C4%9E%C4%B0T%C4%B0M%C4%B0%20V%C4%B0YOL
A%209-10-11-12.pdf

Nathan Cole. (2016, 1 Temmuz). *Practice violin speed and accuracy by grouping notes* [Video]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=89ZtpOWEt4s>

National Board for Professional Teaching Standards. (2016). *Music standards - first edition for teachers of students ages 3–18+*.
<https://www.nbpts.org/wp-content/uploads/2017/07/ECYA-MUSIC.pdf>

Oxford Advanced Learner's Dictionary. (2022). Strategy, method, tactic, technique. 23 Temmuz 2022' de <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/> adresinden alındı.

Özmenteş, S. (2008). Çalgı eğitiminde özdüzenlemeli öğrenme taktikleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(16), 157-175.

Schiavio, A., Küssner, M. & Williamon, A. (2020). Music teachers' perspectives and experiences of ensemble and learning skills. *Front. Psychol.* 11(291), 1-11. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00291>

Schunk, D. H. & Zimmerman, B. J. (2007). Influencing children's self-efficacy and self-regulation of reading and writing through modeling, *Reading & Writing Quarterly*, 23(1), 7-25. <https://doi.org/10.1080/10573560600837578>

ThatViolaKid. (2020, 2 Ağustos). *How to practice so you can actually play faster* [Video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=ErNy1KXQhrM&ab_channel=ThatViolaKid

Turhal, E. (2017). *Gitar eğitiminde video kaydı ile yapılan öz düzenlemeli öğrenmenin performansa etkisi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Tuzcu, Ö. (2016). *Piyano eğitiminde özdüzenlemeli öğrenme ve öğrenme stilleri ile akademik başarı arasındaki ilişki* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ünaldı, E. (2020). *Şnitke'nin müzikal stili ve viyola konçertosu* [Yayınlanmamış sanatta yeterlik tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Violin Lab Channel. (2018, 6 Haziran). *Great violin practice tips to play faster* [Video]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=TbyPNxOlif8>

ViolinClass. (2019, 1 Aralık). *Violin techniques - learning how to play faster* [Video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=fGGycj-Xzd4&ab_channel=ViolinClass

Zimmerman, B. J. (1998). Academic studing and the development of personal skill: a self-regulatory perspective. *Educational Psychologist*, 33(2), 73-86. <https://doi.org/10.1080/00461520.1998.9653292>

Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: an overview. *Theory Into Practice*, 41(2), 64-70. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4102_2

Extended Abstract

Purpose

Practicing strategies, methods, techniques and tactics to be used in the learning-teaching process and in self-regulation affect the instrument learning-teaching process. In viola education, the use of different tactics for right and left hand techniques in work to be done with the teacher and in self-regulation can facilitate the process and increase the effectiveness and permanence of learning.

One of the skills aimed to be acquired by the student in the viola learning-teaching process is the student's ability to play etudes and pieces in accordance with their tempo. The existence of a study on this skill is important for viola education. In this context, the aim of this research is to examine the tactics in the audio-visual media that can be used to increase the tempo while practicing etudes and works, and to adapt them to viola education.

Method

In this study, the document analysis method, which is one of the qualitative research methods, was used.

The data in the research were collected from the audio-visual media contents on the relevant websites in accordance with the purposeful sampling. In line with purposeful sampling, audio-visual documents of well-known artists and educators were tried to be selected in order to increase the reliability, accuracy and representativeness of the work in document searches. Also, the audio-visual works of performers and educators were also examined.

While the documents were being analyzed, tactics to increase the tempo were conveyed faithfully to the narrations of the performers and trainers and adapted to viola training.

Conclusion and Recommendations

As a result of the research, the tactics of grouping, block, dotted - different rhythm, burst, playing the left hand first and slurring the following notes were reached. Adaptation examples of these tactics are presented. In addition, the tactics of playing with short bow and pressure close to the bridge, playing with quarter pressure, playing with different bow techniques, playing by accenting different notes and playing with the fingers close to the string were also

achieved. It has been observed that some of these tactics are in the form of adaptations of each other and can be called with different names.

It is thought that these tactics can be beneficial for students to gain the skills to play etudes and pieces in accordance with the tempo characteristics and indirectly to acquire complex skills for right and left hand techniques. It is also thought that these tactics may lead to systematic studies and the development of different tactics.

It has been recommended to conduct scientific studies on the effectiveness of these tactics, to use them in studies on viola teacher training policies and programs, and to use them in-service training programs and professional development planning for fine arts high school viola teachers.

ETİK BEYAN: “*Viyola Eğitiminde Tempoyu Artırmaya Yönelik Kullanılabilecek Taktikler*” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır ve çalışmanın verileri elektronik olarak yayımlanan çalışmalardan elde edildiği için Etik Kurul Onayı gerektirmemektedir. Karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde “Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun” hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim.